

N:o 3327.

Yhdestoista vuosikerta.

Toinen viikko.

Kansanvalistus-seuran toimituksia. XLVIII.

Emäntien henkinen vaikutus
ympäristöönsä.

(Sitelmä Keski-Suomen Maamiesten vuosikokouksessa Jyväskylässä
Elokuun 28 p. 1885).

Pitänyt

Anna Silius.

Helsingissä, 1885.

Emäntien henkinen vaikutus

ympäristöönsä.

(Ostelmä Keski-Suomen Naamiesten vuosikokouksessa Jyväskylässä
Elokuun 28 p. 1885).

Pitänyt

Anna Jiljus.

Helsingissä, 1885.

Ranskanvalistus-seuran kustantama.

Jos jonkun kansan tavat huomataan turmeltuneiksi, on syh siinä, etteivät perheet enää ole semmoisia, kuin niiden pitäisi oleman, jonka vuoksi ne eivät enää tähtä tehtävänsä yhteiskunnan pohjana. Koska siis pääasiallisesti perheestä riippuu koko kansan siiveellinen kanta, niin sen vaikutus on äärettömän painava, edesvastankfellinen, tärkeä. Ja kuka sitä kieltäisiikään. Mutta kuka sitten luovat kodin hengen, keistä se riippuu, minälainen koti on. Tietyksi sen kaikista jäsenistä, mutta etupäässä sen perustajista, vanhemmista, ja kaikkein suurimmassa määrässä naisesta, perheen äidistä. Jos joku perheen jäsenistä laiminlyö melwoollisuutensa, niin se tosin häiritsee, särkee perheen järjestyksen ja yhteiselämän, mutta jos ei perheen-äiti käsitä, eikä tahdo käsitää tehtävänsä, jos hän ei pidä silmämääränänsä kodin tärkeätä vaikutusta, niin ei perhe ikinä saa aikaan, mitä sen pitäisi. Nainen on perheen sielu. Äidin pääasiallisin työ- ja toimintapiiri on kodissa. Hänen hoitoonsa pienuudesta pitäen on uskottu vanhempain kalliimmat aarteet, heidän lapsensa. Hän pääasiallisesti perheessä on **kasvattaja**. Hänen ensin tulee syvästi lapsen sydämeen ja mieleen teroittaa sekä juurruttaa tunto ja tieto rakkaasta, armahtawasta, taiwaallisesta Ylästä, mutta myöskin vanhurskaasta, pyhästä Jumalasta. Äidiltähän lapsen ensin tulee saada käsitys yhteisestä, rakkaasta isänmaasta ja kansasta, jonka hywäkki hänenkin wastaisuudessa tulee voimainja ja kunnonsa mukaan työskennellä. Äiti parhaimmin voi oppettaa lasta Jumalan kuwana ja

Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa,

1885.

Dristuksen kalliilla werellä lunastettuna lunnioittamaan lähimmäistään, olkoon hän rikas tai köyhä, ylhäinen tai alhainen, mies tai nainen. Äidiltähän lapsen ensin pitääsi oppiman itsensä hillittämisen ja itsensä voittamisen suurta, vaikeata, mutta välttämättömän tarpeellista taitoa. Äidin ensin tulee taituttaa ja totuttaa lasta totuuteen ja rehellisyyteen, kuuliaisuuteen ja nöyryyteen, siivouuteen ja ahkeruuteen, sanalla sanoen, äidiltä lapsen ensin tulee oppia kaikkia, mitä ihminen pitää pyhänä, korkeana ja kalliina ajassa ja ijankäifisyydessä, äidiltä lapsi ensi kädessä saakoon periuunönsensä puhtaat, hyvät tavat. Di, kun waan jokin äiti oikein selvästi ja siwästi käsittäisi suuren, painawan tehtävänsä kansamme nuorison kaswattajana. Kun hän ei waan wälinpitämättömyhdellä tai haluttomuudella käsittelisi tätä tointa. Sillä ensimmänen kaswatus ja opetus on tärkein. Mitä lapsen mieleen tylvetään, se siellä useastikin pshyhy kaiken elinajan, „mitä nuorena oppii, sen wanhana muistaa.“ Ja äärettömästi hän tarwitaan tähän tehtävään tietoa ja taitoa. Sellaiset kuin olot meillä vielä tätä ukyhä owat, niin äiti useimmiten ei itse ole shyypää siihen, että häneltä puuttuu tällaista, niin sanoakseni, ulkonaista tietoa ja taitoa. Mutta sen minkä hän taitaa ja mitä hänen ennen kaikkia tulee tehdä, woidaksensa oikein kaswattaa, on ensin antautua Jumalan kaswatettavaksi. Jos hän tahtoo totuttaa muita kuuliaisuuteen, niin hänen ensi kädessä tulee oppia olemaan Jumalalle kuuliainen; jos hän tahtoo päästä kaswatettawiansa hallitsemaan, niin hänen etupäässä täytyy hallita itsensä; jos hän tahtoo muihin teroittaa nöyryyttä, totuutta, rakkautta, itsensäkieltämistä, niin hänen tulee itse pitää nuo awut kalliina ja harjoittaa niitä. Hänen täytyy siis ennen kaikkea kaswattaa omalla esimerkillään. Ja siihen saadaan todellista taitoa, ainoastaan Jumalan Hengen koulussa. Siihen joka päivä tarwitaan Jumalan sanaa neu-

wonantajaksi ja ohjaajaksi. Siihen ei pääse paitse rukouksen ja walwoen. Sentähden pitääköön perheen äiti huolta siitä, että Jumalan sanaa joka päivä wiljellään hänen kodissaan, että rukouksen henki siellä ei ole wieras. Silloin luontainen, toisinaan monessa suhteessa itsekäinen, liian hemmottelewa, kaikissa jälkeenantawa lempi wähitellen antaa sija sille todelliselle, wäsymättömälle, wakaalle, pyhitetylle rakkaudelle, jota hän niin runsaassa määrässä vaikeassa tehtävässä tarwitsee. Silloin perheen äidin myöskiu onnistuu luoda koti sellaisiksi rauhan ja sopusoinnun asuinpaikaksi, että muut perheen jäsenet tuntewat, että heidän siellä on hyvä olla, että heidän ulkonaisissa toimisissa wäshyht, tyytymättömäksi läyhyt mieleisiä siellä jälleen wirtistyy, saa uutta woinmaa ja intoa, että siellä ulkomaailman ristiriidat, wastukset ja petokset haihtuwat. Silloin kodin muisto warjelewalla tavalla waikeuttaa sen jäseniin monessa ulkoelämässä kohtaawassa kiusauksessaakin. Silloin kodissa wallittewa henki wieraasenkkin tekee hyvän waiikutuksen.

Tällaisiksi woi perheen äiti Jumalan awulla saada kotinsa, waiikka olot eiwät ole suotuisia, waiikkeiwät muut perheen jäsenet olisikaan hänelle niin awulliset kuin heidän tulisi. Mutta saattaa toki olla niinkin onnettomia oloja, että tämä hänelle läy miltei tuiki mahdottomaksi. Wainitsen tässä waan sellaisen kodin, johon juoppouden pahje ja epäsiwecellisyhy owat tungenuet. Siinä owat rauha ja sopusointu auttamattomasti särtyneet. Auttamattomastiko? Ei, vielä silloinkin woi nöhrä kärsiwällinen, rakastawa, mutta samalla luja ja wakaa, Jumalaan turwaawa perheen äiti tehdä paljon pelastaaksensa perheen kokonaan häwidöön joutumasta. Ottafoon hän waan Jumalan neuwon antajaksensa, Hän on osoittawa, mitä milloinkin on tehtävä. Etäköön waan Häneltä woinmaa ja lohdutusta, Hän niitä myöskiu runsaasti antaa. Siis ei sellaisissa oloissa saa heittäytyä wälinpitämättömäksi tai

epätoivoon, arwellen kaikki uyt häwinnyttä olewan. Lufuisat esimerkit osoittawat, mitä uskon rukous semmoisisfakin oloisfa woi. Moni rukoilewa äiti ja waimo on sillä woitanut ja palauttanut langenneen puolisonfa ja lapsensa.

Mutta perheen äitien, emäntien henkifestä waiikutuksesta ympäristöönfä oikeastaan pitikin täällä kertaa puhuttaman. Niin, waan waiikutuseni mukaan he runsaammin, suurimmalla siunauksella ja menestyksellä waiikutawat ympäristöönfä jnnri näin wälillifefi, oman perheensä kautta. Heidän lapsensa tulewaisuudessa ralentawat uusia koteja ja perheitä, joihin heidän teroittamansa ja istuttamansa hywätawat sekä opetus myöskin juurtuwat ja kantawat hedelmän. Ja myöskin muihin, naapureihin, alustalaisiin, palvelijoihin, jotka joutuwat jonkunmoiseen suhteesen tällaiseen kotiin, waiikutaa se jotakin hywää. Siellä waltitsewaa jumalanpelloa, siistehtyä ja järjestyttä, sen yffinertaisia, puhaita tapoja mainitaan hywäksyen ja noudatetaan myöskin ajan pitkään jossakin toisessa perheessä. Koteja siis, hywiä koteja me ennen kaikkia tarwitsemme.

Ei emäntien huolenpito kuitenkaan saa rajoittua ainoastaan heidän omaisfinsa. Perheen käsitys, perheen piiri on laajennettava. Siihen palvelijat myöskin wälttämättömästi owat luettawat. Näiden suhteen olisi paljo, hywin paljo tehtävää. Nämä isäntäwäen puolelta waatiwat erityistä huolenpitoa ja hellhyhtä. Meensä walitetaan, että haltijain ja palveluswäen keskinäinen wäli on huononemaan päin. Isäntäwäki moittii palvelijoisfa huolimattomuutta ja kunnottomuutta heidän toimisfansa, siweetöntä elämätä hynnä suuria waatimuksia sekä palkan että muun ylöspidon suhteen. Palkollifet taas walittawat pieniä palkkoja, suuria waatimuksia tydn suhteen, tyhjä kohtelua. Yhtenään he muuttawat paikasta toiseen, etsien suuempaa palkkaa ja muita ulkonaifia etuja. Wähemmän he huomaawat woiton semmoisesta isäntäwäestä

josta heillä olisi siweellistä tukea, joka ohjaisi ja neuwoisi ei ainoastaan tätä maallista elämää koskewisfa töisfä ja toimisfa, waan myöskin siinä, mikä ijanlakkifisuuteen kuulnu. Missä on syhy etsittäwä siihen, että asiat owat näin huonolla kannalla? Tietysti syhtä on kumpaisellakin puolella. Welwollisuusfien laiminlyömistä hawaitaan molemmisfa. Mutta siltä, joka on enemmän saanut, myöskin enemmän waiditaan: Isäntäwäellä on suuremmat welwollisuudet. Heidän on ensimmäinen askel otettava keskinäiseen lähestymiseen, epäkohtien korjaamiseen. Heidän tulee asettua wanhempain sijaan palvelijainfa suhteen. Ja ehkä, mitä myöskin heitä, ainakin naispalvelijoiita koskee, emännällä on suurempi osakaswatus- ja hoitamistoimesfa. Moni palvelijoisfa nuorena, wieläpä lapsena tulee köyhästä, toisinaan kurjastakin kodista, toiset wielä mieron tieltäkin. Ne, jotka owat olleet niin onnellisfa, että owat saaneet nauttia wanhempain opetusta ja hoitoa, tietysti toiwowat saawansa sitä uudessa kodisfausfain. Ne hywät simeneet, jotka wanhemmat owat kylwäneet, waatiwat kastelemista, hoitamista, että ne aikoinaan kantaisiwat hywän hedelmän, ettei se kaswu tukehuisi sekä menisi häwiölle ja etteiwät ohdakkheet sen sijaan pääsisi wersfomaan. Mutta wielä painawammafsi muuttuu welwollisuus, jos palvelija on tullut huonosta kodista tahti on ollut aiwan koditon. Silloin etenkin hänen sydämensä wainiolla jo on paljo rikkaruohoa orastamassa. Sehän olisi poisjuuritettava ja tuo wainio saatawa soweliaakfsi paremmalle kylwölle.

Roihin aikamme enimmäen esiytywiin paheihin, päihdyttäwäin juomain wäärinkäyttämiseen ja epäsiweellisyhteen, olisi palvelijainkin suhteen erityinen huomio käännettäwä. Kiusauksfet olisfiwat niin paljon kuin suinkin poistettawat, ja mielet käännettäwät parempaan. Niin esim. olisi tuo wielä aiwan yleinen tapa käyttää yhteistä makuuhuonetta molemmille sukupuolisille wälttämättömästi poistettawa. Ei kodisfa

liioin pitäisi sallittaman rivoja puheita, sillä ne synnyttävät mielessä saastaisia kuvia, ne kun puolestaan turmelevat hyvät tavat. Mitä taas väkemiin juomiin tulee, niin eihän palkollisten enemmän kuin muittenkaan eteen siinä suhteessa pitäisi omassa kodissa asetettaman kiusausta, niitä tarjoamalla, niitä juhlatiloissa, talloissa y. m. käyttämällä. Etkö näissä molemmissa kohdissaakaan vanha, peritty tapa voitako parempaa wakuutusta ja aikomusta. Mutta ei isäntäwäen waitutus saisi olla ainoastaan kieltävää, vaan myöskin rakentavaa, elvyttävää laatua. Niinpä aiwan vähän yleensä pidetään huolta palveluswäen wirtistyksestä ja huwituksesta. Yhteiset hartaushetket yhä enemmän häviävät, kirjvoja sekä sanomalehtiä harvoin hankitaan palveluswäelle. Wapaata aikaa ei heillä ole paljoa muulloin kuin pyhäpäivinä. Ja silloinkin he jätetään omiin waltoihinsa, sen enempiä huolimatta, kuinka tämän aikansa käyttävät. Eiköhän tässäkin olisi korjattavia kohtia?

Miten milloinkin joka erityiskohdassa oli meneteltävä, on siwullisen waikea sanoa. Mutta jos waan emäntä asettuu hellän äidin sijaan palvelijain suhteen, jos hän rukoilee Jumalalta neuwoa ja ohjausta, wiisautta ja taitoa heidänkin holhoamisesauksa, niin ei hän myöskään neuwottomaksi jää. Hän ei waan saa olla wälinpitämätön palvelijain todellisesta onnesta. Hänen sydämensä tulee olla täynnä rakautta ja osanottoa. heitäkin kohtaan, niin että he todellakin tuntewat olewansa kotona, niin että heidän sydämisänsä synthy wastarakkaus ja luottamus, niin ettei neuwojen ja warotusten seuraaminen läy heille rasakaaksi ja wastenmieliseksi. Jos mieli tahtoo lähdä kylmäksi ja hitaaksi, niin muis-takoon emäntä silloin, kuinka hän toivoisi, että hänen lastansa hoidettaisiin ja kohdeltaisiin, jos se olisi tuon palvelijan sijassa.

Mutta vieläkin suurempi on perhe. Jotainen kyllä

tietää, kuinka warjinkin suuremmissa taloissa, on paljo alustalaisia, torppareita, mökkilläisiä, kestejä, ruotuwawaisia ja muita hyyryläisiä. Mutta tosin tuo joukko ei aina tuota ainoastaan iloa ja hyötyä. Siinä useimmiten on jos jonkinlaisia ihmisiä, siinä on huomattawana paljo sekä henkistä että aineellista puutetta. Onko talon emäntä sitten aiwan vapaa kaikista welwollisuuskista näitä kohtaan? Eipä waan. Mitä olisikaan sitten tehtävä? Mitä aineellisen puutteen poistamiseksi? Onko siinä kyllä, että joskus lapsille ja heidän äidillensä antaa leipäpalan tahi jonkun waaterepaleen? Ei sillä ketään todellisesti auteta. „Ei kannettu wesi kaimossa pyhy“. Mutta työn antamisella auttaminen, se on toista. Tosin emäntien hywinkin usein on waikea hankkia tointa waimoille ja lapsille, mutta monesti sitä myöskin kelpii, jos waan on hywää tahtoa, eikä pääasiallisesti katso omaa etuansa. Kuluuhan sitä tawarata almujenkin antamisessa. Kesällä on tyhbanfiota enemmän. Silloinhan toimitetaan heinänteot ja wiljanleikkaut. Silloin woi lapsiakin käyttää kikkemiseen, marjain ja sienien poimimiseen, pihan, mäkien ja kujan wierustain siwoomiseen, sillä nämä monestikin owat täynnä kaikellaista siwottomuutta. Sopiwata tointa heille olisi myöskin kiwien poistantaminen piha- ja ryytimaista, wispiläin, huosimein, luutien j. n. e. walmistaminen. Talwella on waikeampi löytää tällaista työtä. Yleisesti emännät alustalaistensa waimoille antawatkin pellawan-, willain- ja karwain lehräämistä sekä lankaitten ja sukien kutomista. Mutta ei lapsellekaan pitäisi autaman leipäpala aivan ilmaiseksi. Kun hän tulee ruokaa pyhtämään, niin luokoon esim. ensin tien puhtaaksi lumesta, lakaiskoon tuwan tahi porstuan laattian sekä portaat, hakatkoon hetken puita ja hamuja sekä kantakoon ne sitten huoneihin ja nawetaan j. n. e. Ei tässäkään waan saisi ajatella, että se wähä, minkä yksityinen woi työtä antaa, ei misään kuulu.

Useinkin „wähäsä paljo seifoo.“ Kentiesi sekin olisi omiansa joskus kaswattamaan sitä mieltä ja tuntoa, että jokaisen ihmisen welvollisuus on elättää itsensä työllään. Tätä käsitystä hywinikin yleisesti vielä meidän kansaltamme puuttuu. Mutta kun se waan rupeaisi wirtistymään, niin se samalla myöskin luonnollisesti olisi omiansa kaswattamaan itsenäisyyden tuntoa, tuottaisi suurempaa wireyttä, ja siten tuo pahentawa mierolla läynti vähentyisi. Kentiesi siis täten, mutta myöskin suoranaisesti tällaisen emäntien harrastuksen kautta joku lapsi säästyisi mieron elämän siwottomuudesta, järjestämättömyydestä, laiskuudesta, kiusauksista, sanalla sanoen sen kaikesta tuottamasta turmiosta. Eihän silloin sellään olisi turha tahi pieneksi arwattawa; eikä se olisi ainoastaan työtä aineellisella alalla, waan se, jos milään, samalla olisi henkistäkin waiikutusta.

Suorastaan henkisellä ja hengellisellä alalla olisi myöskin paljo tehtävää. Tässä emäntien waiikutus tietysti etupäässä koskee naisfukupuolta, etenkin nuorisoa. Paljo olisi korjattawaa sen katsantokannassa, ajanwietoissa, huwitukissa. Meitä naisia yleensä soimataan kielittelemisen ja lähimmäisen parjaamisen halusta, taipumuksesta walheesen ja wiekkautteen. Eihän naisfukua myöskään woi tehdä wapaaksi kewymielisyydestä ja siweettömyydestä. Wiat owat etsittäwät ja tunnistettawat ja sitten on wakaasti taisteltawa niitä vastaan sekä itsessään että muissa. Mutta miten? Mieli on tähtettävä puhtaammilla kuwilla ja paremmilla, ylewämmillä harrastuksilla. Ja semmoisia me etupäässä saamme, siihen meitä ennen kaikkea kehottaa Jumalan pyhä sana. Kun siis waan saisi nuorison ahlerasti joka päivä wiljelemään tätä sanaa rukouksen ohessa*).

*) Tässä ehkä sopinee asiata harrastawille mainita, että w. 1877 eräs papin rouwa, Mrs Richardson, Lontoossa perusti Raamatunlu-

Tarwitseepa ihminen kuitenkin muutakin kirjallisuutta henkensä wiljelemiseksi. Sentähden olisi harrastus myöskin semmoiseen herätettävä. Ja woisiwathau emännätkin tällaiseen rientoon ruweta osalliseksi. Saattaisi wathau hekin edesauttaa lukusalien perustamista, walita kirjastosta ympäristönsä nuorisolle sopiwa kirjoja, lukea heidän kuulensa, warinkin sunnuntai-iltoina, waikei tämä enemmän kuin moniaat muuttakaan tässä esityksessä mainitut harrastukset yksinomaan kuulu heille.

Mutta nuoruuden itä ei etupäässä ole käännetty ajattelemiseen, se waatii myöskin niin sanoakseni liikuwaa, toimiwaa wirtistystä. Miespuolinen nuoriso huwittelee monenmoisilla woimankoetuksilla. Milloin owat kiekkosilla, wälikarttuilla, milloin ihöwät painia ja milloin mitäkin. Heitä warten myöskin yhä enemmän ja useammin pannaan toimeen kilpasoudut, kilpa-ammunat y. m. kilpailuja. Naispuolinen nuoriso tavallisesti saa tyyhtyä waan syrjästä katselemiseen. Se useimmiten ei ota osaa muuhun kuin tansseihin. Tämä huwitus kuitenkin, koska tanssitilaisuuksissa monesti lähetetään päihdyttäwä juomia, on sangen epäiltäwää laatua, ja olisi nuoriso siis siitä pikemmin estettävä, kuin siihen kehotettawa. Mutta myöskin tyttö haluaa wirtistystä, waihtelewaisuutta kotiasparten yksitoikkoisuudesta. Hänen luonteellensa sopiwa leikkejä ja kilpailuja olisi toimeen pantawa. Monessa kohden maatamme owat hupaiset kansan-

temisen yhdistysten. Jokainen jäsen saa painetun taulun eli jäsenlipun, jonka mukaan hänen jota päivä tulee järjestyksessä lukea luku Raamatusta. Kokemus on osoittanut, että tällaisesta lukemisesta on ollut suurta siunausta. Nyt on jo eri maissa 160,000 jäsentä. Jäsenmaksu on vuosittain 40. p; ne saa lähettää postimerkeisjä. Köyhille ja niille, jotka tahtowat, annetaan pyhittäisjä jäsenlippu ilmaiseksi.

Meidän maassamme pitää huolta jäsenlippujen painattamisesta ja lähettämisestä Meiti Jenny Ingman, osoite Sortawala.

leikit yhä enemmän jääneet unohtuksiin. Eiköhän niitä saisi uudestaan virkoamaan? Voimisteluharjoitukset niinkään minusta olisivat erittäin sopivat naisillekin ajanvietoksi, kun vaan paikkakunnalla sattuu olemaan halukas ja taitava opettaja. Myönnettävä tosin on, että laulun mieltä kohottava ja virkistävä harrastus on yhä enemmän lewinnyt naisten kesken. Olisi vaan suotava, että se leviäisi vieläkin enemmän. Tosin kyläkunnissa vielä yleiseen on sopivain ja taitavain laulujohtajain puute. Mutta monessa paikassa kuitenkin kyllä on sellaisia, jotka kytkenvät yksinäisen wirrenlaulun johtamiseen. Harjoitetaan vaan sitäkin ensin alussa. Siinä moni sunnuntai-ilta kuluisi hupaisesti, ja se tuottaisi samalla hengelle kohotusta.

Mieltä todellakin virkistävää, naisille sopivata tointa olisi myöskin kulkasten, puitten ja rhytimaan hoito. Sitä tosin muutamain paikoin maatumme wähin harjoitetaankin, mutta toisin paikoin ei huomio vielä sanottawasti ole siihen kääntynyt. Paitsi sen tuottamaa hupaisuutta, on rhytimaan kaswien wiljelys mitä tuottawinta maanwiljelystä. Kun näiden ääreen vielä järjestää muutamain kulkapenkin, istuttaa marjapensaita ja puita, niin se tekee huoneuksen ympäristön hupaisiksi ja siistiksi. Se kaswattaa ja kehittää kaswien aistia sekä tekee hoidetut kaswit ja samalla myöskin koko luonnon rakkaaksi; sillä niinhän yleiseen käy ihmiselämässä, että se, jonka puolesta ihminen on itseänsä waiwanut ja huolta nähnyt, käy hänelle suurenmanarwoiseksi. Eiköön kukaan sano, että se, joka vaan on tositoimissa kiinni, ei joudu tuommoisiin turhiin wehkeihin. Kyllä haluawalla aina siihen aikaa on. Onnathan kewäiset ja kesäiset illat pitkä. Mutta jos nyt olisikin aikaa, mistä siemenet, taimet y. m. saataisiin? Joku kylän emännistä warmaan, kun itsellensä ostaisi semmoisia, myöskin niitä, pyhittäessä, hankkisi muille. Sitä paitsi saattaa monista kasweista syksyllä

itsekin koota siemeniä, kun vaan pitää siitä huolen. Yhdestä marjapensaasta pian saa useampia, sen muutaman vuoden kulutua saattaa jataa. Siis ei tällainen toimi suuria kustannuksiaan waadi, jos ei sitä aiwan lewästi aloita.

Mitä sitten pitkät talwipuheet tehdään? Mukutaanko ja haukotellaanko? Ei, onhan se ihmisen elämä niin lyhyt, että se kyllä tarwitaan wireään, utteraan toimeenkin. Siis sananlaskuja ja arwoituksia lasketellessa, satuja sekä tarinoita kertoessa, koetetaan edistyä käsitöissä. Mukit silloin niin iloisesti surisevat, kartat niin kodikkaasti karshawat, sulkapuitot jättävät toinen toisellensa sijaa, ja neulat myöskin utterasti liikkuvat. Niin, kotiteollisuuden halun ja taidon wirttäminen, kas siinä myöskin tärkeä toimiala emännille. Ja siihen jokainen toimelias emäntä woi kotonaan harjoittaa tyttäriään ja palvelijoiensa. — Mutta eihän tuo ole henkistä waiikutusta, wäittänee joku. Onpa se kyllä sitäkin. Kaitella työllä, jota ei vaan koneellisesti toimiteta, on myöskin henkinen merkityksensä ja waiikutuksensa. Mutta warsinakin kotiteollisuuden suuresta kaswattawasta merkityksestä, kuinka se, kun vaan työt tehdään siististi, totuutta järjestykseen ja tarffuuteen sekä kehittää kodillisuutta y. m. on niin usein ja paljon puhuttu, etten tässä siitä sen pitemmältä ota puhuakseni.

Eihän myöskään saisi jättää aiwan syrjään yleisiä harrastuksia. Monet toimet waativat kannatusta yli koko maan. Mainitsen tässä vaan sekä sisä- että merimies- ja ulkolähetystoimet, raittiuden harrastuksen, suomalaiset koulut j. n. e. Kunnissa sen lisäksi vielä on kirjastoja sekä lukusaleja perustettawina ja ylläpidettäwinä. Kansakoulun köyhät oppilaat owat autettawat. Torwisoitokunnat ja lauluseurat tarwitsawat myöskin kannatusta. Tällaisissa toimisissa tarwitaan myöskin naisia sekä suorastaan ottamaan osaa itse työhön, niinkuin esim. raittiuden taisteluun, että myöskin hankkimaan niille aineellista kannatusta, esim. paumassa toi-

not tietysti eivät ensimmältä voisi olla suuria, joku willa-
 naula, pellawatukko, sukkapari, huiwi j. n. e. Yhdistyksen
 niin ikään tulisi hankkia uusia käsittöiden malleja, kuosia y.
 m. ehkä toisinaan tuottaa joku taitavampikin opettaja paikalle.
 Sattaisi se vielä kehottaa paikkakunnan naisia valmistamaan
 käsitöitä maanviljelyskoukuihin sekä välittää näiden sinne
 ja sieltä kuljettamista. Kaikki tämä olisi luullakseni omiansa
 suuressa määrässä Wirkistyttämään kotiteollisuutta, paitse sitä,
 että moni tarvitsewa myöskin sillä lailla saisi työnansiota.

Näin voisi kyllä vielä tuoda esiin oswittoja muihin-
 kin emäntäyhdistyksille ehdoteltujen toimien järjestämiseen,
 mutta jätän sen tällä kertaa, hywin tietäen, että siellä, missä
 on harrastusta, myöskin kyllä on tällaisten asiain järjestäjiä.

Mutta mistä tarvittawat warat saadaan? Kysyne
 moni epäillen. Siihen on montakin keinoa. Saattawathan
 jäsenet suorittaa jonkun jäsenmaksun, tahi pannaan toimeen
 arpajaiset, taikka myöhdään huutokaupalla ompeluseuran töitä,
 — hywin tavallista näet on, että tällaisten yhdistysten jä-
 senet myöskin kokoontuwat ompeluseuroihin — tahi ehkä emän-
 näät kufin puolestaan antawat ruoan ja waatteen apua esim.
 kouluun toimitettawille lapsille. Täytyyhän muutoinkin ter-
 jääwille antaa. Kun harrastusta waan on, niin ei myös-
 lään waroja puutu, siitä olen warma. Ja sitten olisi waan
 katsottawa, ettei aloiteta liian suuremmoisesti. — Kun
 waan jokufin perhe tulee autetuksi, yksikin lapsi warjel-
 laan mieron elämän kurjuudesta, niin siitäkin jo on siunausta.
 Parempi on, että yhdistys aikoja myöten kaswaa, kuin että
 se wähitellen raukeaa tyhjään. Ei meidän pidä heittää kaikkia
 yrityksiä sentähden, että olemme wähäwoimaiset. Onhan Ju-
 mala luvannut antaa siunauksensa kaikelle työlle, joka tehdään
 hänen nimesfänsä, rakkaudesta häneen ja lähimmäiseen.

Kansanvalistuss-seuran kustannuksella on ilmestynyt ja irjataanpasja saatavana seuraavat kirjatset:

Kyömyshä ja tutkistelemuksia Iristäitten uskonnon alalla. Kirj. A. F. G. 1 wihlo. Hinta 25 p. — 2 wihlo. Hinta 30 p. — 3 wihlo. Hinta 50 p.
Juutalaisien wiimeinen taistelu. Hinta 80 p.

Suomalaisen wienkkien historia. Kirj. J. Krohn. Hinta 1 m.
Tuhana Dus. Kirj. E. Ug. Hinta 50 p.
Waldolaisista. Kirj. J. Salowaara. Hinta 50 p.

Luostarkaitoksesta ja munkkilaisuudesta. Kirj. E. Ug. Hinta 75 p.
Uskonpuhdistus Ranskassa, lyhyt kertomus sen walheista ngkhaltoihin asti. Kirj. J. E. P. Hinta: 75 p.

Wtpajan Malttuudiksi, kertomus sen lehiyhästä ja siinä noudatetuista periaatteista, kirj. A. A. Granfelt. Hinta 1 m.

Munnot ja kansanelämä Suomessa. Kirj. A. St. Hinta 50 p.
Nikkaudesta. Kirj. J. E. Hinta 25 p.
Weroista Suomessa. Kirj. A. M. Hinta 1 m.

Maatilojen yleiset rasitukset. Kirj. A. M. Hinta 75 p.
Mseweliwoittisuus Suomessa. Kirj. R. Tastrén. Hinta 30 p.
Isänmaan pnoistuksesta. Kirj. Meston Maamies. Hinta 75 p.

Wanrikki Stoolin Tarinat. Kirj. J. P. Runeborg. Suomeunos. Hinta 1 m. ja 1 m. 50 p.

Kalendiwoeg. Kerionut R. R. Hinta 1 m.
Suomen lota 1808—1809. Kirj. R. F. Rimelä. Hinta 50 p.
Suomalaisia kansanjataja, kuwilla warustaneet A. von Becker, S. Falkman ja A. Reinholm. I wihlo. Hinta 60 p. — II wihlo. Hinta 1 m.

Elämäni, perhe-elämäliinertontomus. Kirj. P. Päiwäranta. Hinta 75 p.
Oma lupa, oma lupa. Kirj. J. Pärü. Hinta 75 p.

Taawetti Livingstone. Kirj. B. Bagus. Hinta 1 m.
Jaakko Cookin matkat. Kirj. A. F. G. Hinta 75 p.
Nordenfjöldin matkat. Kirj. R. Setzberg. Hinta 2 m.

Käynti Pompejisä. Kirj. R. F. J. Hinta 60 p.
Katakombit Noomasä. Kirj. E. M. Hinta 50 p.
Guiseppe Garibaldi. Kirj. E. S. P. Hinta 1 m.

Kirjapainosta. Kirj. A. Jalawa. Hinta 60 p.
Raudasta. Kirj. G. Bergroth. Hinta 40 p.
Walosta. Kirj. R. J. S. Hinta 55 p.
Kuwia kaswiunnasta I. Kirj. J. P. Hinta 1 m.
Ruumiin elinmistä. Kirj. J. A. P. Hinta 75 p.
Tulivuorista. Kirj. A. St. Hinta 75 p.

Maantieteellisiä Kuwaelmia.

Norja 1. Kirj. J. S. Hinta 1 m. 25 p.
Norja 2. Kirj. J. P., warustettu kartalla. Hinta 2 m. 50 p.
Nuotit 1. Kirj. W—r. Hinta 1 m. 25 p.
Nuotit 2. Kirj. W—r. Hinta 1 m. 50 p.
Wenäjä 1. Kirj. R. S. Hinta 1 m. 50 p.
Wenäjä 2. Kirj. R. S. Hinta 2 m.
Wenäjä 3. Kirj. J. Päiwäranta. Hinta 1 m. 60 p.
Wenäjä 4. Kirj. J. Päiwäranta. Hinta 1 m. 25 p.
Tanska. Kirj. E. P. Hinta 1 m. 50 p.
Unkari 1. Kirj. A. Jalawa. Hinta 1 m. 50 p.
Unkari 2. Kirj. A. Jalawa, warustettu kartalla. Hinta 1 m. 75 p.

Kansanvalistuss-seuran Nuottiwarasto:

1. Seläänisä lauluja 1. Hinta 25 p.
2. Miesäänisä lauluja 1. Hinta 25 p.
3. Setäänisä lauluja 2. Hinta 25 p.
4. Miesäänisä lauluja 2. Hinta 25 p.

Kansanvalistuss-seuran Kälenteki Wuostkerrat 1881—86. Hinta wi. kerralta nldottuna 1 m. 50 p. Kolmas ja neljäs ja wibes wuostkerta saadaan myös nldottuna waatekansin 2 m:sta.

Upraham Lincoln, Kirj. A. B. Grube. Suomeunos. Hinta paperikansissa 1 m., waatekansissa 1 m. 50 p.

Uudeksi wuodelsi ilmesthy painosta:
Zorwifolkannon oppikirja, sowitzanut A. Leander.

Nhteen nldottuina waatekansin ja ostaa:
Skandinawian maat Norja, Nuotit ja Tanska. Hinta 10 markkaa.
Unkari, kirj. A. Jalawa. Hinta 5 markkaa 25 penniä.
Suomalaisen wienkkien historia. Kirj. J. Krohn. Hinta 1 markka 75 penniä.
Weroista Suomessa ja Maatilojen yleiset rasitukset, kirj. A. M. Hinta 2 markkaa 50 penniä.

Stonaisia lansa Skandinawian maita ja Unkaria warien woi saada 2 markkaan kappaleella.

☞ Suoraan seurilta ostaesä annetaan summakaupasja 25 % hinnan wähenhyistä.

Kansanvalistuss-seuran toimisto

Helsingisä, 27 Mik. tabun w., awoinna 10—12 a. p. paitsi kesällä, jolloin kuitentn kirjalliset ilaukset hähä esimitetaan kuten tawallisesi.

Hinta: 25 penniä.

Näköispainos, Kvs-säätiön Arkisivistyksen digikirjasto

Digitoitu Suomen tiedekustantajien liiton Kopiosto-korvauksista myöntämällä apurahalla.

Alkuperäinen julkaisu:

Emäntien henkinen vaikutus ympäristöönsä : (Esitelmä Keski-Suomen Maamiesten vuosikokouksessa Jyväskylässä Elokuun 28 p. 1885) / pitänyt Anna Lilius (Kansanvalistus-seuran toimituksia ; 48). Helsingissä : Kansanvalistus-seuran kustantama, 1885. (Helsingissä : Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa, 1885)

Kansanvalistusseuran toimituksia 48

YKL 68

emännät; kotikasvatus; kotityö; äidit

ISBN 978-952-7533-05-5

URN:ISBN:978-952-7533-05-5

Kvs-säätiö (Kansanvalistusseura sr)
Helsinki 2022